

Małgorzata Sikorska-Miszczuk

Małgorzata Sikorska-Miszczuk, rođena 1964., piše prozu, drame i scenarije, slobodnjakinja. Diplomirala je novinarstvo i političke znanosti Varšavskoga sveučilišta, završila također i scenarističke studije Visoke škole za film, televiziju i kazalište u Ludi, pred diplomom je na Gender Studies Varšavskoga sveučilišta. Sudjelovala je u nekoliko kazališnih radionica: Projekt Teatra Rozmaitości Varšava (2003./2004.), Laboratorij drame, Umjetnost dijaloga na Wigru (2004., 2005. i 2006.).

Autorica drama: *Smrt Čovjeka-Vjeverice* (priznanje na natječaju "Ulrike", 2006.; komad je nekoliko puta zaigrao Teatr Usta-Usta/2xU, režija: Marcin Liber, čitan je na festivalu *Arts and Ideas* u New Heavenu kao jedan od triju tekstova iz Istočne Europe; Jan Klata je tekst snimio u obliku radiodrame kojom je otvoren ciklus suvremenih poljskih drama na postaji TOK FM, objavljena je i na CD-u te u časopisu *Dialog*), *Kavez za jednu ženu*, *Psihoterapija za pse i žene*, radiodrama *Kovčeg* objavljena u uglednome časopisu *Dialog*. Bila je među scenaristima serijala *Dadilja* (nagrada Telekomera 2007.). Za scenarij *Tytus, Romek i A'Romek među zločincima* nagrađena je *Srebrnim kozličima* na Festivalu "Koje kino!" (Poznanj, 2003.), a priča *Čudesno putovanje* zauzela je prvo mjesto na Natječaju Szaloma Asza (Kutno, 2001.).

Nekoliko mjeseci prije *Smrti Čovjeka-Vjeverice* nastala je *Matica* (2006.) – crna i istodobno crveno-bijela komedija. Kako je rekla sama, "vedra, zamalo pučka, pod srcem iznesena i izljudana, i začudo plodna". Komad je realiziran u Laboratoriju drame u Varšavi, režirala ga je Anna Trojanowska. Posljednje je autorica s Marcinom Liberom pripremila multimedijску predstavu *Rekonstrukcija pjesnika* na temelju drame Zbigniewa Herberta koja je izvedena 27. srpnja 2008. u Varšavi.

SMRT ČOVJEKA VJEVERICE

Osobe:

ULRIKE MEINHOF, članica RAF-a, intelektualka

GUDRUN ENSSLIN, članica RAF-a, radikalna teroristkinja

ANDREAS BAADER, član RAF-a, kasnije kao ANTIČOVJEK

POLICAJAC, kasnije golubljege srca, kasnije s rupom u prsima, kasnije s novim srcem, ratuje s RAF-om

SREĆKO, sin Gudrun Ensslin, odbačen kada je imao šest mjeseci

ČOVJEK VJEVERICA, skupna žrtva RAF-a, predmet eksperimenta, umire jednom na dan

i: Prezenter (off), Zvuk Be, Zvuk Ce, Krilo, Glas s Telefona

Priča koja se pripovijeda u ovome komadu uistinu se dogodila.

Ulrike Meinhof je pomogla osloboditi Andreasa Baadera, napustila je djecu, sišla u podzemlje da bi se borila za Novu Njemačku.

Pisala je manifest RAF-a, sudjelovala ili surađivala u napadajima na banke, podmetala bombe.

Uhićena je, nasilno joj je ozračena lubanja.

U zatvoru je štrajkala glađu, kao i drugi.

Počinila je samoubojstvo u zatvorskoj ćeliji, objesivši se na Majčin dan.

Andreas Baader i Gudrun Enslin također su počinili samoubojstva u zatvoru.

Revija mode papirnatih vrećica za glavu uz sudjelovanje publike.

Papirnatih vrećica za glavu čine samo jedan posto segmenta papirnatih vrećica za kupovinu, ali taj se segment neprestano povećava. Da bi se promovirala nova linija, njemačka linija, organizirana je revija uz sudjelovanje publike. Atraktivna glava u vreći može promovirati robnu marku, stoga je producent zaključio kako će taj netipični oblik promocije uvrijeđena publika zapamtiti. Njemačka publika obožava biti vrijeđanom, a vi?

PREZENTEROV GLAS (off): Broj jedan, dva, tri, četiri, pet, šest istupil!

Brojevi istupaju. Na glavama imaju sive papirnate vrećice s izrezanim otvorima za oči i usta. Ulaze na pistu. Desno, lijevo, desno, lijevo – pokret, kako to već ide na pisti.

PREZENTEROV GLAS (off): Ulrike Meinhof je pristala postati licem naše najnovije kolekcije papirnatih vrećica! Ulrike Meinhof, skrivena pod vrećicom, nepokorna, pobunjena, vjerna svojim pogledima do kraja. Pozdravimo je pljeskom!

Plješćemo, plješćemo; ta to je istinska zvijezda.

PREZENTEROV GLAS (off): Poznajemo je iz televizijskih nastupa, divili smo joj se u sjajnim prizorima potjera, atentata, napada, ubojstava, masovnih pogubljenja, isprepletenima crnim humorom i dosjetkama.

Brojevi se zaustavljaju licima prema gledateljstvu.

PREZENTEROV GLAS (off): Dame i gospodo, zasigurno ćete nepogrešivo pokazati pod kojom se vrećicom krije naša zvijezda... Zahvaljujući upravo njoj, uskoro ćemo, i vi gospodo, i vi gospodine, i ja, i cijelo naše globalno selo, svi navući papirnatu vrećicu na glavu i pogledati na svijet iz posve nove perspektive. Izvolite, pokažite Ulrike Meinhof!

Tišina. Tišina. Tišina.

PREZENTEROV GLAS (off): Teško je pokazati Ulrike Meinhof jer ima vrećicu na glavi. Zahvaljujući vrećici, ne znamo tko je pod vrećicom. Pod vrećicom može biti svatko i svi smo jednaki u obličju vrećice. Vrećasta sloboda, jednakost, bratstvo. Pokaži nam se, Ulrike Meinhof, želimo ugledati ljudsko lice vrećice!

ULRIKE MEINHOF (zbacuje vrećicu): Ja sam Ulrike Meinhof!

ANDREAS BAADER: (zbacuje vrećicu): Ja sam Ulrike Meinhof!

GUDRUN ENSSLIN (zbacuje vrećicu): Ja sam Ulrike Meinhof!

POLICAJAC (zbacuje vrećicu): Ja sam Ulrike Meinhof!

ČOVJEK-VJEVERICA (zbacuje vrećicu): Ja sam Ulrike Meinhof!

SREĆKO (zbacuje vrećicu): Ja sam Ulrike Meinhof!

ULRIKE MEINHOF: Pljujem na vas, vi svinje!

ANDREAS BAADER: Pljujem na vas, vi svinje!

GUDRUN ENSSLIN: Pljujem na vas, vi svinje!

POLICAJAC: Pljujem na vas, vi svinje!

ČOVJEK-VJEVERICA: Pljujem na vas, vi svinje!

SREĆKO: Pljujem na vas, vi svinje!

ULRIKE MEINHOF: Ova revija je farsa! Obična predstava!

ANDREAS BAADER: Ova revija je farsa! Obična predstava!

GUDRUN ENSSLIN: Ova revija je farsa! Obična predstava!

POLICAJAC: Ova revija je farsa! Obična predstava!

ČOVJEK-VJEVERICA: Ova revija je farsa! Obična predstava!

SREĆKO: Ova revija je farsa! Obična predstava!

ULRIKE MEINHOF: Ja sam Ulrike Meinhof. Pljujem na vas, svinje. Ova revija je farsa. Obična predstava.

Kamen

Čovjek-Vjeverica leži u neudobnom položaju. Htio bi porazgovarati s Ulrike, ali to nije lako. U njezinoj glavi glasovi koji su zazvučali prije sedam godina ili jučer zvuče glasnije od običnoga, jednostavnoga ječanja Čovjeka-Vjeverice, ječanja koje dopire ravno ispod kotača njezina automobila.

ČOVJEK-VJEVERICA: Ispričavam se, halo, halo!

ULRIKE MEINHOF: Nisam čula što ste rekli. Meni govorite?

ČOVJEK-VJEVERICA: Neizmjerno se veselim što me čujete.

ULRIKE MEINHOF: Što radite tamo?

ČOVJEK-VJEVERICA: Ja baš s time u vezi.

ULRIKE MEINHOF: Izadite smjesta odatle.

ČOVJEK-VJEVERICA: Htio sam samo reći da ste me pregazili dok ste parkirali.

ULRIKE MEINHOF: Imam o tome svoje mišljenje.

ČOVJEK-VJEVERICA: Biste li mogli sići s mene? Bilo bi mi lakše. Trebali biste malo vježbati parkiranje.

ULRIKE MEINHOF: Glupost.

ČOVJEK-VJEVERICA: Pa ipak vas molim da razmotrite takvu opciju. Opet ćete nekoga pregaziti.

ULRIKE MEINHOF: Objasniti ću vam što se s vama dogodilo. Vas su prevarili. Uzeli su vam slobodu, a u zamjenu dali žalosni nadomjestak. Sramota.

ČOVJEK-VJEVERICA: Gledao sam vaš auto kako se približava, ali sam se osjećao sigurno.

ULRIKE MEINHOF: Živite u laži, nesvjesni stvarnosti, slično kao i svi ostali.

ČOVJEK-VJEVERICA: Prevezli ste se preko parkinga, pločnika i uletjeli u dućan, usput me zgazivši.

ULRIKE MEINHOF: Ljudi koje prezirem neće mi određivati područja ni granice “odavde – dotamo”! Sloboda! Sloboda ne iz ove zemlje! Tako hoću živjeti.

ČOVJEK-VJEVERICA: Vi ste neobična osoba, kako drugačija od mene. Suglasan sam s vama u pitanju ograničenja. Malo je mjesta za parkiranje. Naše vlasti se nisu baš iskazale.

ULRIKE MEINHOF: Nemojte govoriti “vlasti”. Recite “svinjne”.

ČOVJEK-VJEVERICA: Životinje.

ULRIKE MEINHOF: Već je bolje.

ČOVJEK-VJEVERICA: Kao ja.

U tom je trenutku Čovjek-Vjeverica umro pregažen. Umro je kao obično, ali budući da je objekt trajnoga eksperimenta i njegova je smrt bila uračunata u troškove, nitko se nije uznemirio. Zato se Ulrike morala opravdavati zbog lošega parkiranja, što je i učinila. Priča se činila završenom, ali bilo je obrnuto – tek je započela. Ulrike je radikalno osjetila da svaki čovjek ima pravo na iskazivanje svojih stajališta, a to znači i ona također. Jedini nesklad toga vrlo uspješnoga dana bila je činjenica da je kamen pao s neba i oštetio joj masku automobila.

AntičovjeksAntisvijeta

Išao tako Pjesnik, pukla tikva poezije, napravili se mjehurići, iz jednoga iskočio mala luna-bluna, galaktika, zvezde i svemir, a iz svega toga rodio se Antičovjek i iskočio na vrh da bi izveo autoprezentaciju.

ANTIČOVJEK: Zovem se Antičovjek i nemam bubrege, pluća, srce, slezenu, želudac i sve to iznutra. S time u svezi ne trebam kible, liječnike, civilizacijske stečevine, zdravu hranu, praške za pranje, ateste za praške za pranje, perilice, tvornice perilica, sindikate u tvornicama perilica, vladina povjerenstva za istragu finansijskih zloporaba sindikata u tvornicama perilica te vlade koja šalje vladina povjerenstva za tvornice perilica. Sve to smatram govnom, ali to je vaše govno, ne moje, jer ja ne serem.

Glasan pljesak.

Tako je to zvučalo, ali bilo je svjedoka koji su tvrdili da je zvučalo posve drugačije.

IZJAVA BE: Zovem se Antičovjek i prosvjedujem protiv poslijeratne politike njemačke države po pitanju zapoš-

ljavanja u tvornicama perilica. Ondje se zapošljavaju bivši dužnosnici NSDAP-a, esesovci i ratni izdajnici, koji sada tamo peru svoje okrvavljene krpe. Sve to uzrokuje da službenički korpus njemačke države ima u trbuhu umjesto poštenih crijeva jedno veliko govno koje ja ne priznajem.

IZJAVA CE: Zovem se Antičovjek i pljujem na vas, svinje. Kapitalizam vam je napunio trbuhe bogatstvom Trećega svijeta, koje tamo tužno gnjili, a vaše svinjske guzice izbacuju promijenjene do neprepoznavanja banane iz Bolivije, zlato iz Afrike, naftu iz Perzije. Traje bombardiranje Vijetnama, a to znači da vas taj svinjski rat nije ničemu naučio i dobro je da je za kaznu nastao DDR!

Kako se vidi, izjave Be i Ce se vrlo jako razlikuju, stoga ostanimo pri A.

ANTIČOVJEK: Sloboda nije s ovoga svijeta.

Ulrike je šetala po zemnoj travici, mimoilazeći ulične svjetiljke na kojima su sjedili golubovi klasificirani u zemaljskim atlasima. Svom svojom osobom gutala je zvuke. Bili su to njemački zvuci, a država Njemačka, pa je redom slušala: škripu vrata u Deutsche Bank, svinjske glasove njemačkih policajaca, pucnjeve tijekom njemačkih svjeda, plač, zavijanje sirena, pobjedničke vojničke marševe pjevušene pod nos. Šetnja ju je dovela do ugodne kavane. Događalo se to u njemačku jesen, iako je bilo proljeće, a sada se događa sada.

Po kavanskom stoliću kotrlja se njemačka marka koju spretno hvata Čovjek-Vjeverica.

ČOVJEK-VJEVERICA: Htio sam da se nađemo kako bih vam se ispričao. Jako mi se sviđate.

ULRIKE MEINHOF: Vrlo spretno ste uhvatili njemačku marku.

ČOVJEK-VJEVERICA: Hvala. Eto, nisam u posljednje vrijeme dospio puno reći na temu sebe, jer sam umro, a to me je, bojim se, učinilo manje privlačnim u vašim očima. Ipak žirim s objašnjenjem da umirem svakodnevno jednom na dan, budući da sam objekt eksperimenta.

ULRIKE MEINHOF: Oprostite, glava mi puca.

ČOVJEK-VJEVERICA: Mogu li nekako pomoći?

ULRIKE MEINHOF: Vaš glas dopire do mene s velikim naporom. Stalno čujem njemačke zvuke koji zaglušuju sve drugo.

ČOVJEK-VJEVERICA: I ja sam njemački.

ULRIKE MEINHOF: Što ste rekli?

ČOVJEK-VJEVERICA: Njemački! Parkirali ste na meni. Nado sam se da će nas to nekako zbližiti. Jako mi se sviđate, ali kao žrtva parkiranja nemam baš velike šanse, zar ne?

ULRIKE MEINHOF: Reći ću vam što čujem. Škljocanje lisića, začepijavanje usta, davljenje, pucanje, bombardiranje. Vrata škripe očajem, policijski glasovi zapovijedaju zaustavljanje, zavijanje sirena postavlja granice.

ČOVJEK-VJEVERICA: To sam ja! To je o meni! To je moj život!

ULRIKE MEINHOF: Mićete ustima, ali ja ništa ne čujem.

ČOVJEK-VJEVERICA: To meni stavljaju lisiće, to meni zapušu usta, davljen, ustrijeljen, dignut u zrak i razbacan u dijelovima! To moja vrata škripe očajem, policijski glasovi zapovijedaju zaustavljanje, zavijanje sirena postavlja granice!

ULRIKE MEINHOF: Djelujete mi životinjski s tim silovitim bezučnim pokretima. Sloboda nije s ovoga svijeta, za kojom žudim, čisti je Apsolut. Dat ću je ljudima i svi ćemo postati anđeli. To nije smiješno, ali zahtijeva žrtve.

ČOVJEK-VJEVERICA: Gotov sam. Šteta što me ne čujete.

Uzima marku i ubacuje ju u glazbeni automat. Glasoviti šlager "Šteta što me ne čujete" ispunjava kavanu. Čovjek-Vjeverica pjeva i pleše. Ulrike ga ne čuje, misli da je glupan.

Crvena boja

Ulrike sluša kucanje na vratima. Ustaje i otvara. Na pragu je veliki paket. Ulrike ga unosi unutra i razgledava. Pronalazi priloženo pismo. Čita: "Mojoj voljenoj. Uz najljepše želje od ljubećega Boga."

Otvora paket. U paketu se nalazi lijevo krilo s etiketom. Na etiketi je napisano: "Izradeno iz svjetlosne materije."

Ulrike oklijeva. Čas zna što činiti. Zna što misliti. A čas ne zna što činiti. Ne zna što misliti. Na kraju odlučuje preslušati lijevo krilo.

ULRIKE MEINHOF: Tko te je poslao?

Krilo šuti.

ULRIKE MEINHOF: Ne izvlači se na Boga. Ne vjerujem u pošiljke od Boga.

Krilo šuti.

ULRIKE MEINHOF: Ne vjerujem. Amerikanci? Njemačka vlada? Policija?

Krilo šuti.

ULRIKE MEINHOF: A zašto samo jedno krilo?

Krilo šuti.

ULRIKE MEINHOF: Ha-ha, nepoznati su puti Gospodnji, jasno. Zašto lijevo? To je nekakva politička aluzija?

Krilo šuti.

ULRIKE MEINHOF: Misliš da Bog ne pravi aluzije? Dosta tih besmislica. Imaš stjenicu, ha?

Krilo šuti.

ULRIKE MEINHOF: Nemoj niketati. Ne koristi. Priznaj, neće boljeti.

Krilo šuti.

ULRIKE MEINHOF: Ne bojiš se? Vidjet ćemo?

Uzima nož, razdire krilo. Uzima vatru, pali krilo. Vješa ga naglavačke. Iz krila kaplju kapi voska. Nema u njemu stjenica.

Kucanje na vratima se opetuje. Netko kuca kao da traži utočište. Ulrike se budi. Čuje kucanje na vratima. Ustaje i otvara.

ULRIKE MEINHOF: Čula sam takvo kucanje kao da netko traži utočište.

ANTIČOVJEK: Ja ne trebam zaklonište. Stojim na pragu i jesam. To je ona (*pokazuje na Gudrun Esslin*) kucala kao da traži utočište.

ULRIKE MEINHOF: Moram ispričati djeci bajku o tome tko ste.

ANTIČOVJEK: Reci da smo Crveni.

GUDRUN ESSLIN: Reci da idemo po kućama i pričamo bajku o Crvenoj Boji.

ULRIKE MEINHOF: Dvojim. Ne znam što učiniti. Ne znam što misliti.

GUDRUN ESSLIN: Poslušaj. Bila jednom Crvena Boja. Nitko je nije volio. Uzeo ju je muhomor, zgnječili su ga, uzela ju je krv, sakrili su je pod kožu, uzela su je crvene cipelice, spalili su ih na lomači. Crvena Boja se razljutila i počela gristi. Uzela ju je bomba jer je se nije bojala. Bomba je eksplodirala i počeo je požar u velikome dućanu. Dućan se palio na crveno. Crvena Boja

je nazvala Deutsche Presse Agentur i rekla svojim glasom: "To je osveta Crvene Boje." I otišla.

ULRIKE MEINHOF: Što će biti dalje?

GUDRUN ESSLIN: Striček Hans i teta Greta će ispričati djeci što će biti dalje, ako ih puštiš unutra.

Ulrike ih pušta da uđu. Prema tome, Bog mijenja mišljenje i ne šalje joj drugo krilo, a s jednim, i to spaljenim, ne da se letjeti.

Policajac i Antičovjek

Možda Antičovjek i jest neprijatelj civilizacije, ali radi iznimke. Upravo promiče pravim putem brzinom koja mu razbarušuje kosu, a dušu podiže na visinu lune-blune. Promiče BMW, a koncertom će mu jednom za to zahvaliti, u mislima, jer službeno ne prilici.

Promicanje traje dulje od micanja, pa ipak se Antičovjek ne da zavesti prividima. Njemačka je policijska država, iako policija iz jednogha landa ne kontaktira s policijom iz drugogha landa. Evo problema s kontaktom. Ipak, pojava Policajca na ovome mjestu je neizbježna.

POLICAJAC: Sa zadovoljstvom vas zaustavljam dok promičete tim ugodnim i brzim autom.

ANTIČOVJEK: Ti, policijska svinjo, radi što ti pripada, a što se tiče auta, to se slažem.

POLICAJAC: To je to, događaji posljednjega rata uzrokovali su da dio društva nenaklono gleda na njemačku odoru, ali to uopće nije velik dio.

ANTIČOVJEK: Činim sve da bih probudio savjest u tom strašnom njemačkom narodu. Možda će te zahvaljujući meni sve češće nazivati policijskom svinjom, ti policijska svinjo.

POLICAJAC: Može biti, može biti, ali zasad ste u avangardi uvreda barem društveno usamljeni.

ANTIČOVJEK: Murjak, njuškalo, drot. Krivi kurac.

POLICAJAC: Ovo je već bilo osobno. Molim dokumente.

ANTIČOVJEK: Evo ti, seronjo.

POLICAJAC (*čita*): Peter Chenowitz. (*Gleda Antičovjeka.*) Nije istina.

ANTIČOVJEK: Što nije istina, gadna njuško uniformirana?

POLICAJAC: Ne zovete se Peter Chenowitz.

ANTIČOVJEK: A otkud znaš, ti tupi batu vladajućega režima?

POLICAJAC: Bio sam na vašoj autoprezentaciji. Vi ste iz mjehurića, s lune-blune, to jest Antičovjek!

ANTIČOVJEK: Verdamm!

POLICAJAC: Hapsim vas zbog posjedovanja lažnih dokumenata.

Stavlja Antičovjeka u kavez i pokriva ga tamnim materijalom, kao kanarinca.

Zvoni telefon.

POLICAJAC: Berlinska policija, molim da govorite tiho jer ptičica spava u kletki.

GLAS IZ TELEFONA: Ti pseća gubico, ti imperijalističko smeće u odori, pokušaj samo prstom taknuti našega velikoga, dragoga Andreasa Baadera, kojega si bespravno uhitio!

POLICAJAC: Jako se veselim što sam uhitio Herr Baadera, jer nisam znao. Biste li mogli skoknuti do nas u Berlin i potvrditi njegov identitet?

Ovdje se nažalost veza prekinula, ali već smo doznali da je Antičovjek Andreas Baader, a Andreas Baader je Antičovjek.

Policajčevo golublje srce

Policajac pazi na kavez s Andreasom Antičovjekom i strogo prelazi pogledom ovamo-onamo. U golubljoj duši ima golublje srce. Možda je to greška prirode. Kada se priroda orijentira, zamijenit će ih drugačijima.

Strogi pogled ne zaplaši Ensslin i Ulrike.

POLICAJAC: Guten Morgen! Što dame traže?

ULRIKE MEINHOF: Donijele smo zrnje za kanarinčica.

POLICAJAC: To nije kanarinac. Vi ste mislile da je kanarinac?

GUDRUN ENSSLIN: Da.

POLICAJAC: To nije kanarinac. To je Andreas Baader.

ULRIKE MEINHOF: Zatvorili ste ga u kletku i pokrili marom kao kanarinca.

POLICAJAC: Stvarno, to može tako izgledati. Kao kletka s kanarincom. Ali to je mjehurić.

ULRIKE MEINHOF: Mjehurić!

POLICAJAC: Napravio sam Baaderu kavez u obliku mjehurića da bi se osjećao kao kod kuće.

GUDRUN ENSSLIN i ULRIKE MEINHOF (*zajedno*): A otkud znate da je Baader izišao iz mjehurića?

POLICAJAC: Njemačka policija zna više nego što se čini. (*Stanka.*) A budući da i vi znate da je Baader došao iz

mjhurića, zašto ste mu donijele zrnje, ha? Pa on ne jede, nema crijeva!

GU DRUN ENSSLIN: Zrnje je za kanarinca, ne za Baadera.

POLICAJAC: Laknulo mi je. Molit ću to zrnje. (*Uzima, gričakujući.*) Ja imam golublje srce i hrana za kanarinca mi dobro dođe, bogata je sastojcima. To je za srce najvažnije. No i ta golublja hrabrost, koja nije prikladna za policiju. Borim se s njom, odatle ta pitanja koja nas sve muče, uff. Dakle, ne poznajete Baadera?

ULRIKE MEINHOF: Ma kakvi. Provodimo znanstvena istraživanja, a hranidba ptica u komesarijatima je naš prilog narušenom ekosustavu.

GU DRUN ENSSLIN: Doktor Greta W.

POLICAJAC: Mislim da bi se trebalo znanstveno istražiti gospodina Baadera. Neobičan je na svaki način. Ne jede, spomenuo sam već, u ljudskome smislu. Razumijete, gospode, Wurst i te stvari – ništa od toga.

GU DRUN ENSSLIN: Mora nešto jesti jer će krepiti.

POLICAJAC: Odmah se vidi da ste doktorica! (*Stanka.*) Mislio sam i mislio i palo mi je na pamet da ga nahranim nečim netipičnim.

ULRIKE MEINHOF: Trebali ste odmah zatražiti pomoć znanosti, a ne eksperimentirati sam.

POLICAJAC: Nisam eksperimentirao. Konzultirao sam se s gospodinom Baaderom. Zamolio je dobru knjigu.

ULRIKE MEINHOF: No i?

POLICAJAC: Sve je odbacio osim jedne. Tu je progutao u cijelosti. Ali sam se nahodao da je našem...

GU DRUN ENSSLIN: Želim smjesta vidjeti Baadera.

POLICAJAC: Odmah, odmah. Pomislio sam da će mu, budući da se bavi podmetanjem bombi, ta knjiga prijati. A naslov joj je – tadam, tadam! Carlos Marighella: "Mini vodič za gradsku gerilu"! Čekam pohvale.

GU DRUN ENSSLIN: Ja se ne zajebavam i ispalit ću istinu: Kako ste mogli zatvoriti u kavez tako neobičnu osobu poput njega, koji proždire izdavačke novosti?

POLICAJAC: Pa to je Andreas Baader!!

GU DRUN ENSSLIN: Zatvorili ste ga u kavez zato jer se zove Andreas Baader?

POLICAJAC: Ja samo izvršavam zapovijedi.

GU DRUN ENSSLIN: Debil.

POLICAJAC: Morate me, dame, dobro razumijeti: ja nisam bez srca. I ja imam obitelj, bližnje.

GU DRUN ENSSLIN: Debil.

POLICAJAC: On je loše postupio, reći ću vam. Dignuo je u zrak veliki dućan, tako se ne može i ne treba mi tu praviti aluzije na Nirnberški proces.

ULRIKE MEINHOF: Jeste li možda mislili o tome što se sada događa u svijetu?

POLICAJAC: Ne obuhvaćam cijeli svijet svojim razumom. Moja rođakinja u Poljskoj ima sada šest godina. Imam osjećaj, reću vam, da je stala bosom nogom na staklo i jako plače. To se danas događa u svijetu, na primjer.

ULRIKE MEINHOF: Reći ću vam, gospodine, što se događa u svijetu: širokom strujom teče perzijska nafta, banane iz Bolivije, zlato iz Afrike. Izrabljivanje trećega svijeta.

POLICAJAC: Vi ste, gospode, prebrojile koliko je svjetova, jer ste vi iz znanosti, a ja nisam. Bojim se da maloj curi krv iz stopala, a mame nema kod kuće.

GU DRUN ENSSLIN: Debil. U njemačkoj policiji su sami debili.

POLICAJAC: Griješite, gospodo. Tražimo Gudrun Ensslin koja je također podmetala bombu u tom dućanu. Ne poznate je?

GU DRUN ENSSLIN: A zašto bih je trebala poznavati?

POLICAJAC: Šteta. Samo pitam, sve vrijeme pitam, malo ovdje, malo ondje, takav mi je posao. Pitam ljude na ulicama: "Niste li možda vidjeli takvu i takvu, zove se Gudrun Ensslin?", i ljudi govore: "Nažalost, nismo, ali ako je ugledamo, reći ćemo." Možda će se sama prijaviti?

ULRIKE MEINHOF: Sigurno.

GU DRUN ENSSLIN: A možemo li sada do Baadera?

POLICAJAC: Naravno. (*Skida s krljetke pokrov, otvara je, pušta Ensslin i Ulrike.*) Gospodine Baader, imate goste, malo ćete se razgibat.

ANDREAS BAADER (*Ensslinovoj*): Gudrun!

POLICAJAC: Gospođa se zove Greta.

ANDREAS BAADER: Zvat ću je Gudrun. A sada izađite, jer je moram bocnuti.

GU DRUN ENSSLIN: U znanstvene svrhe.

ULRIKE MEINHOF: A ja ću gledati.

POLICAJAC: Izlazim, izlazim. (*Za sebe.*) Ti mladi, oh, a ja zrnašca, hm, oh, da pozavidiš.

Taktično napušta prostoriju. Zapravo ima predosjećaj

da je jedna od gospođa, ona koja se izdaje za doktoricu Gretu W., zapravo Gudrun Ensslin, Baaderova djevojka, koja upravo u tom trenutku skupa s poznatom ljevičarskom novinarkom i scenaristicom Ulrike Meinhof dogovara plan bijega. No kada bi to objavio vlastima, nitko mu ne bi povjervovao. Vlast ne može vjerovati u predosjećaje. On sam pak odlučuje nazvati u Poljsku da bi saznao rođičino zdravstveno stanje. Ne uspijeva je dobiti, jer tada nije bilo mobitela, samo telefoni sa šestocifrenim brojevima: 22 93 22. Krv iz porezane noge brzo ispire kiša. Pazikuća mete ostatak stakla od pivske boce.

Poljaci su puno pili jer ih je tlačio marksizam.

Cirkus

Župan ili kancelar Njemačke rekao je da su Nijemci simpatični i marljivi kao vjeverice. Htio bi da vjeverica bude u njemačkom grbu, ali zasad je crni orao, rasprostrt na grbu kao cyplata-tabaka, jelo popularno u SSSR-u za jedenje na kolodvoru.

Župan ili kancelar raduje se. "Sve što je zlo, već je iza nas", govori, ali ne smatraju svi Nijemci da je tako. Na primjer, Ensslin se također raduje, ali ne smatra da je tako. Ensslin drži kako je vrijeme da započne pristojan cirkus.

GU DRUN ENSSLIN (*puca korbačem*): Evo glasovitoga Čovjeka-Vjeverice!

Utrčava Čovjek-Vjeverica.

GU DRUN ENSSLIN: Čovjek-Vjeverica – tko nije vidio, neka gleda, tko nije čuo, neka sluša! Čovjek-Vjeverica stvar zalihe za zimu, odgaja mlade, okružuje ih brižnom skrbi, sa strahom gleda u prošlost, uspoređuje cijene, plaća dugove, zabrinut je zbog opadanja kose, poskakuje, piše pjesme, koristan je, lako se prilagođava u krevetu, na gredi, brzo se razmnožava!

Čovjek-Vjeverica sluša Ensslin.

GU DRUN ENSSLIN: Sada će Čovjek-Vjeverica raspaliti policajca u dupe!

Ensslin puca korbačem. Utrčava Policajac.

POLICAJAC (*čestito*): Odlučio sam sudjelovati u ovome njemačkom cirkusu. Ljudima pripada malo veselja i smijeha nakon toga strašnog rata. Doista, noga u guzicu je zabava pomalo prostačka, ali cirkus sam po sebi nije odviše intelektualan i ja to akceptiram.

GU DRUN ENSSLIN: I intelektualci će u njemu sudjelovati, obećavam.

Puca korbačem.

Utrčava Ulrike.

GU DRUN ENSSLIN: Sada će u cirkusu nastupiti intelektualci! Ispiljunut će iz sebe znanstveni Manifest Raspali Policajca Nogom U Dupel!

Čovjek-Vjeverica gleda Ulrike.

ČOVJEK-VJEVERICA: Opet vas vidim, koja je to sreća. Mislio sam o vama u duge besane noći, ustreptala srca slagao sam scenarije našega susreta tijekom kojega sam uvijek umirao od ljubavi. Čujete li me?

Ulrike opet ne sluša, misli svoje.

POLICAJAC (*Ulrike*): Draga gospodo U. Doduše, stojim ovdje u areni zbivanja pod svjetlom reflektora u neugodnome položaju, od nužnosti napet, pa da ne bi zazvučalo komično, reći ću samo: ne. Izvolite nastaviti čitati grofa Tolstoga ili istraživati tajni život dupina, gospodo.

GU DRUN ENSSLIN: Brbljava guzica! Je li tko vidio brbljavu guzicu?

ČOVJEK-VJEVERICA: Naviknut sam da umirem svakodneвно jednom dnevno. U snovima umirem još češće, premda tada dragovoljno. Neću raspaliti policajca u dupe. Ako to učinim, ova će vas gospođa prisiliti na stvaranje Manifesta.

GU DRUN ENSSLIN: Glupa životinja, puna vjeveričjih crijeva! Ona samo na to i čeka.

POLICAJAC: Sve su to šale, sajamska zabava, gospodine kolega. Molim vas da me raspalite u dupe, neka publika dobije malo zdravoga smijeha. Gospođa U. je dio predstave, ne brinite. I meni je neugodno, imajte na umu.

ULRIKE MEINHOF: Riječi mi se otimaju iz usta, kao da im rastu krila, ali ne mogu započeti.

ČOVJEK-VJEVERICA: Neću raspaliti.

GU DRUN ENSSLIN: U redu. Sada ću te zatući ili se ubij sam.

POLICAJAC: Mirno, moji dragi, to je dio moje jeftine predstave.

ČOVJEK-VJEVERICA: Objesit ću se na kravati, iako to nije lako.

Vješa se na kravatu o zrak, iako to nije lako. Ulrike, gledajući ga, osjeća nadolazak nadahnuća. Riječi poput ptičica napokon izlijeću iz njezinih usta. Koliko će daleko doletjeti, ovisi o kakvoći njihovih krila.

ULRIKE MEINHOF: U obličju te smrti, moje napola radikalne riječi su se radikalizirale za sto posto. Ideološki temelji noge u guzicu su jedno, a smrti – drugo. Ovaj čovjek je položio život za obranu urođenih vrijednosti. Moj odgovor glasi: dosta. Tražim povlačenje vojske iz Indokine!

POLICAJAC: Ne pretvarajte se, kolega. Nemoguće je objesiti se o vlastitu kravatu u zraku.

GUDRUN ENSSLIN (*Ulrike*): Ne pravi takve misaone sažetke jer ćemo to tiskati na dvadeset dvije stranice.

ULRIKE MEINHOF: Život nije dobar.

POLICAJAC: Ja ću dobaciti: život nije dobar jer te rijetko tuca dabar! (*Stanka.*) Što je, ako je cirkus, neka onda bude cirkus!

GUDRUN ENSSLIN: Svršetak predstave.

Policajac smjesta kreće u daljnju potragu za Gudrun Ensslin jer je to čovjek koji ide, ide, dok najzad ne priđe odgovorno svojim obvezama. Za to vrijeme Ulrike promatra svoje leteće riječi, koje već sjedaju na čistu stranu.

Drvo i vjetar. Ulrike bi htjela sići pod zemlju. Ulrike ne zna bi li sišla pod zemlju.

Jedna žena iz Crvenih brigada je rekla: "Bila sam uvjerenica da svoj život dovodim u pogibelj, ali da će na kraju doći do revolucije – i neće to trajati dvadeset godina, već puno kraće. (...) Unovačeni (poput mene) morali su se bezuvjetno rastati sa svojim dotadašnjim životom, izolirati se od obitelji, svojega društva i preći u podzemlje."

Budući da se već hranimo citatima, pravimo mudra lica, doktorat, vajnanu umjetničku knjižnicu, recimo si, ravno-vjesja radi, nešto glupo, na primjer nevezani stih: "Što ćemo s njime učiniti? Neka pleše, neka pleše! Što ćemo s njime učiniti? Ubijmo ga, ali neka pleše!"

ULRIKE MEINHOF: Žena, to je zemlja, vlaga, tama. Biti tamo, ispod zemlje, crpiti snagu iz tmine, iz tamne vlažne zastrašujuće nutrine, crpiti to izravno iz izvora snage. Smrt i život: svemoć.

GUDRUN ENSSLIN: Je li netko u posljednje vrijeme zavirivao u tvoju malu tamnu zastrašujuću nutrinu? Bockala si se?

ULRIKE MEINHOF: Noćima znam umirati od ljubavi, a za dana se tome rugam. Nikoga nema i nikoga više neće ni biti.

GUDRUN ENSSLIN: Još si mlada.

ULRIKE MEINHOF: Stara sam i mudra. Hoću sići pod zemlju. Bojim se sići pod zemlju.

GUDRUN ENSSLIN: Kukavica. Lažljiva kučkica.

ULRIKE MEINHOF: Drvo razdirano dvojbama.

GUDRUN ENSSLIN: Ti si drvo, ja sam vjetar.

Ulrike je drvo, Ensslin je vjetar.

GUDRUN ENSSLIN (*nateže se s njom*): Slomit ću te. Nestat ćeš s površine.

ULRIKE MEINHOF: Nećeš uspjeti.

GUDRUN ENSSLIN: Slomit ću.

ULRIKE MEINHOF: Dvije male jednake jabučice, moje voće. GUDRUN ENSSLIN: Stresi ih, ući ćeš pod zemlju.

ULRIKE MEINHOF: Korijenjem sam pod zemljom.

GUDRUN ENSSLIN: Stresi ih, ući ćeš pod zemlju.

ULRIKE MEINHOF: Kraljevstvo sjena, duhova, ništavila, lažnih identiteta, krivotvorenih putovnica, ukradenih registarskih pločica, unajmljivanih stanova, trgovaca oružjem, dvostrukih agenata, špijun iz prvoga, drugoga, trećega svijeta.

GUDRUN ENSSLIN: Podzemlje nije za kučkice.

ULRIKE MEINHOF: Korijenje je pod zemljom. Opraštam se s drvećem.

GUDRUN ENSSLIN: Kotrljaju se jabuke. Nema više drveta.

Ulrike više nije drvo.

ULRIKE MEINHOF: Tko mi stane na put, a to još ne zna, budi se sada s krikom ne znajući zašto mu strah zauzima dah. Što ću s njime učiniti? Neka pleše, neka pleše! Što ću s njime napraviti? Ubit ću ga, ali neka pleše!

Kada si se posljednji put budio s krikom?

Kada si se posljednji put budila s krikom?

Prozor

Pogledajmo prozor kroz koji je ptičica Baader izletjela iz krlatke. Nema u njemu ničega posebnog. I pored toga, specijalni agenti svih svjetskih policijskih službi zagledavaju se u njega kao začarani. Čak je i car Bokassa na-

pravio stanku u odsjecanje ušiju podanicima i zuri u prozor. Ništa čudno – osjetio je konkurenciju. Zato si je car Bokassa smislio da će pojediti nekoliko podanika i naučiti čimpanzu pušiti cigarete. Car Bokassa zavidljivo čuva svoj položaj lidera.

U čitaonici smo Sociološkog instituta u Dahlemu u Berlinu. Tamo su Čovjek-Vjeverica i Ulrike.

ČOVJEK-VJEVERICA (za sebe): Svakoga dana budim se razmišljajući o tome da ću ovaj put reći nešto takvo što će izazvati da se ta gospođa zaljubi u mene. (*Ulrike*.) Znamte li da je u ovoj čitaonici Marx napisao "Kapital"? (*Tišina. Za sebe.*) Izmislio sam to, pisao je u čitaonici British Museuma. (*Ulrike.*) Mislio sam da će vas to dirnuti u slabu točku, ali ako nije, pokušat ću vas zabaviti Lenjinom. Znamte li da je u ovoj čitaonici sjedio Lenjin i pisao pod pseudonimom Jacob Richter? To je, naravno, šala, čujete li me?

ULRIKE MEINHOF (za sebe): Svakoga dana budim se razmišljajući o tome da drugi nešto čine uistinu, a ja samo zavaravam prividom djelovanja. Ovaj put sam odlučila načiniti nešto što će me i samu iznenaditi. Ne dajem si pravo da živim običnim životom u ovoj zemlji obilježenoj zločinom koji svi žele čim brže zaboraviti.

ČOVJEK-VJEVERICA: O kakvome zločinu govorite?

Ulaze Policajac i Baader. Baader je u lisicama.

POLICAJAC: O kakvome zločinu govorite?

ČOVJEK-VJEVERICA: Zaljubljen sam bez uzajamnosti u ovu gospođu i spreman sam se prihvatiti svake teme koja je zanima, čak i najčudnije, samo da bih na sebe skrenuo njezinu pozornost. Nažalost, ja sam odviše pojedinačan za tu gospođu. Ona misli o čovječanstvu.

POLICAJAC: Zločin kao tema me zanima profesionalno. Mogu vam pomoći da produbite raspravu.

ANDREAS BAADER: Kanim počinuti ne jedan zločin, ti policijska svinjo, ali ne priznajem te buduće zločine za zločine.

POLICAJAC: Zavolio sam vaš provokativni način vođenja rasprave. U dubini duše ste dobar, iznimno dobar čovjek. Znam da je vjera u čovjekovu dobrotu bila već višekratno stavljena na kušnju, koju nije izdržala. Kao policajac, odlučio sam izvršavati svoje službene obveze vjerujući ljudima.

Oslobađa Baadera.

ULRIKE MEINHOF (*Policajcu*): Vjerujte mi, on ne laže i sigurno će počinuti puno zločina u vašemu razumijevanju toga pojma – a ja ću mu pomoći. Upravo stojim na granici dvaju svijetova, znate li? Jedan od njih je u unutrašnjosti ove čitaonice, drugi započinje s druge strane prozora.

POLICAJAC: Već sam vam rekao da vidite granice svijeta – prvoga, drugog, trećeg – iako su one drugima nevidljive. Ja s druge strane ovoga prozora zapažam svibanjsko zelenilo Berlina.

ULRIKE MEINHOF: Svibanjsko zelenilo, dječji smijeh, senske boje – ta banalnost mi para uši.

ANDREAS BAADER (*Policajcu*): Mogu vam sada iskreno reći da posjedujem nadljudske sposobnosti. Mogu uhvatiti bombu koja pada na rižino polje i baciti je na Frankfurt ili München. Stanovnici tih gradova mogu osjetiti užas rata koji nije njihov i osjetiti miris spaljenoga mesa.

ULRIKE MEINHOF: Bravo.

ČOVJEK-VJEVERICA (*Ulrike*): Volite li ga? Osjećam se tako neprivačno uz toga izvanrednog gospodina Baadera. Bojim se također da on govori o mojemu mesu.

POLICAJAC: Ništa nam ne prijete sa strane gospodina Baadera. Došao je ovamo sociološki produbljivati sam sebe uz pomoć gospođe Meinhof.

ULRIKE MEINHOF: Gospodo. Započinjem novi život. Zavjetovat ću se. Molim dva svjedoka.

POLICAJAC: Zapravo sam ovdje da bih čuvao gospodina Baadera, ali vjerujem mu.

Prilazi Ulrike, pruža ruku.

ČOVJEK-VJEVERICA: Moj prijatelj koji više od svega ljubi njemačku književnost rekao mi je da s njim nitko nije tako razgovarao kao vi, gospodo. Ovdje sam da bih pazio gospodina Baadera, ali – iako mu ne vjerujem – bit ću svjedok vašega zavjetovanja.

Prilazi Ulrike.

ULRIKE MEINHOF: Zavjetujem se da ću učiniti sve da ne potratim svoj život.

Ulazi Gudrun Ensslin.

GUDRUN ENSSLIN: Stajala sam nekoliko minuta pred vratima jer sam bila radoznala što ćeš se zavjetovati. Ali nije vrijedilo čekati. Pizdurina.

ANDREAS BAADER: Dosada – dosta! Svojom nadljudskom snagom otvaram prozor!

Prilazi prozoru i otvara ga.

POLICAJAC: Ne smijete napuštati čitaonicu, vaše je da se produbljujete, a ne da bježite!

ČOVJEK-VJEVERICA (*Ulrike*): Ostanite!

Čovjek-Vjeverica staje u prozor. Zaklanja izlaz.

GU DRUN ENSSLIN: Neću te ustrijeliti, Čovječe-Vjeverico, jer upravo u tvoje ime i za tebe dižemo revoluciju u Njemačkoj.

Puca u Čovjeka-Vjevericu. Čovjek-Vjeverica pada smrtno pogođen u jetru.

ČOVJEK-VJEVERICA: Stoje! Budući da sam smrtno pogođen u jetru, pohodila me predsmrtna vizija u vezi s tim prozorom! Poslušajte priču umirućega čovjeka.

ANDREAS BAADER: Ali kratko.

GU DRUN ENSSLIN: Bejbi, požurimo, jako sam te poželjela kao muškarca.

ANDREAS BAADER: Sada slušamo viziju, a ti, Meinhof, navikavaj se gledati smrtno pogođene u jetru i druge organe.

POLICAJAC: To je velika, velika pogreška, gospodine Baader, pokrećete spiralu nasilja, o-jo-joj, što će tu biti, ovo više nije cirkus.

ČOVJEK-VJEVERICA: Mogu li ja napokon nešto reći?

Svi, pomalo skrušeni, kimaju glavama.

ČOVJEK-VJEVERICA: Moja vizija se zove "Priča o tipu koje mu je zrakoplov uletio kroz prozor".

ANDREAS BAADER I GU DRUN ENSSLIN: O, ne! Naslov je predug! Idemo.

Počinju izlaziti.

ČOVJEK-VJEVERICA: Zrakoplov je uletio kroz prvi prozor. Zrakoplov je uletio kroz drugi prozor. Zrakoplov je uletio kroz treći prozor...

Umire.

Što je mu je bilo na umu, ne znamo. Možda je mislio na priču o tome kako je zrakoplov uletio kroz prozor? Ako je tako, neka se sakrije car Bokassa sa svojim čimpanzom.

Pustinja i tikva

Ulrike i Esslin poput dviju gušterica ostavljaju tragove u pijesku. U pustinji su, samo pijesak i nebo. Obećana zem-

lja. Jedno zrnce toga pijeska je dobro, drugo – zlo, i tako u beskonačnost. Ulrike i Ensslin marljivo iskapaju valjana zrnca i stavljaju ih u magazinič, spremničić za granate, spremničić za bombe.

Pif-paf. Leti zrnje.

Sve se može naučiti, samo treba imati motivaciju.

GU DRUN ENSSLIN (*ispalivši rafal u tikvu – ne pogađa*): Nije dobra ova tikva.

ULRIKE MEINHOF: Koja li ironija sudbine. Imaš pred sobom klasični američki simbol mrtvila, sablasnosti, smrti, koji se jasno očitava na modrome nebu. Naravno, pod uvjetom da ga izdubiš rafalom kao svinju, iskljuješ mu oči, otvoriš mu njušku na krik.

GU DRUN ENSSLIN: Govno istina. Nekako je nejasna ova tikva.

ULRIKE MEINHOF: Jasna, zrela, sočna tikva. Čeka da je ubiješ i nadjeneš upaljenom svijećom. Osvijetli put za pakao nekoj američkoj svinji iz Heidelberga.

GU DRUN ENSSLIN: Rijечи. Ti čak i kada prdneš, smijesta to nekako lijepo nazoveš.

ULRIKE MEINHOF: Draga moja, ništa drugo ne znam.

GU DRUN ENSSLIN (*puca još jednom, tikva se raspada; zadovoljno*): Usrani Heidelberg će se probuditi iz sna ako mu u vrtić padnu američka crijeva.

ULRIKE MEINHOF: Nemoj me krivo shvatiti, ali mogu li ti se pokloniti?

GU DRUN ENSSLIN: Klanjaj se, čak ni ne mislim o tome. Istresem i pucam dalje.

Puca.

ULRIKE MEINHOF (*klanja se*): Ti si utjelovljenje neslomljivosti, čiste energije, snage. Klanjam ti se, svetište bih ti rado podignula et cetera.

GU DRUN ENSSLIN: Zajebavaš, reci o čemu se radi.

ULRIKE MEINHOF: Ugrijan, rashihotan pucanjem, kalašnjikov me puni energijom i misaonom jasnoćom. Vidim, napokon vidim što još mogu dati osim riječi.

GU DRUN ENSSLIN: Daj.

ULRIKE MEINHOF: Imam dvije djevojčice, bespomoćne kćerke. Uzet ću ih ispod vulkana Etna gdje imaju sigurno, ali besmisleno sklonište i zatvoriti ih ovdje u logor u Svetoj zemlji.

GU DRUN ENSSLIN: S djecom u logoru je isto problem.

ULRIKE MEINHOF: Ali od te djece može biti koristi. Bit će

moje oči i moji prsti. Povlačit će detonator i ginuti za stvar vijetnamsku, angolsku, kubansku, gvatemalsku, palestinsku.

GU DRUN ENSSLIN: Već su dovoljno velika. Misli, dupeglavko, to će ti dobro činiti. Imaš njušku kao ova tikva.

Ali taj domišljati plan, majčinski, prekrižio je niz ljudi dobre volje koji ga nisu prepoznali. Djevojčice su ispod besmislenoga vulkana Etna, upravo suprotno, poletjele u Njemačku gdje se jedini kalašnjikov s kojim su se susrele nalazio na logu RAF-a, a kasnije ga je ionako zamijenio Heckler und Koch.

Knjiga imena. Feliks znači Srećko

Srećko razgovara s Ensslininim plakatom. Ensslin je tražena. Plakat je objesio Policajac.

SREĆKO: Mama, mama, gorim.

GU DRUN ENSSLIN: Znam, jer sam sama odlučila spaliti te. Striček Hans te je potpalio pa zato i goriš.

SREĆKO: Veseli me da to znaš, ali jako patim. Ja gorim.

GU DRUN ENSSLIN: Vrlo mi je žao što te nismo uspjeli spaliti do kraja pa još uvijek goriš.

SREĆKO: Pa što da učinim? Kada tako stalno gorim i patim?

GU DRUN ENSSLIN: I meni je teško zbog toga. Kada bi izgorio do kraja, mogli bismo te prosuti i okončati problem.

SREĆKO: Htio bih, majko, da za mene... da nešto učiniš.

Ali toliko mi je teško razgovarati da bih htio samo izgovarati "mama, mama, mama".

GU DRUN ENSSLIN: I ja bih htjela učiniti nešto za tebe.

SREĆKO: Što, mama, mama, mama?

GU DRUN ENSSLIN: Imam za tebe otrov.

SREĆKO: Za ispiti, nešto mamino za ispiti? Bojim se ispiti. To je teško, mama.

GU DRUN ENSSLIN: To je lako. To je dar. Išla tako Crvena Boja i dijelila darove. Ispij za bolji svijet.

SREĆKO: Mama, mama, mama, zbilja? Kada ti kažem "mama", ja ti vjerujem.

GU DRUN ENSSLIN: Ondaj mi stalno govori "mama" i ispruži ruku.

SREĆKO: To da napravim? Govorim "mama" i ovako držim ruku?

GU DRUN ENSSLIN: Vrlo dobro to činiš. Govoriš što treba i imaš ispruženu ruku. Ja sam tvoja mama. Moraš uhvatiti ovu čašu. Drži je čvrsto da ne proliješ. Ponavljaj u mislima "mama".

Srećko pruža ruku stisnutu u pesnicu.

GU DRUN ENSSLIN: Drži čvrsto jer ti je ruka spaljena i slabo držiš. Pij.

SREĆKO: To je teško.

GU DRUN ENSSLIN: To je najbolje.

SREĆKO: Neću.

GU DRUN ENSSLIN: Ponavljaj riječi.

SREĆKO: Mama, mama... Spašavaj.

GU DRUN ENSSLIN: Sada ti je sigurno lakše.

SREĆKO: Da, lakše.

POLICAJAC (*umiješa se*): Nemojte mu davati otrov. To je nezakonito.

GU DRUN ENSSLIN: Život nije dobar.

POLICAJAC: Ako te ne tuca dabar, znam. Ponašajte se kako treba i nemojte mu davati otrov.

Zahvaljujući toj intervenciji, Srećko i dalje gori. Zasp i usne san: njegove spaljene ruke lepršaju iznad pustinje. Vjetar ih nosi u vrt. Padaju na zemlju, iz njih izrasta tikva. Majka uzima tikvu i polaže je na pijesak. "Nije dobra ova tikva", kaže.

Što bi to moglo značiti?

Tikva je magično povrće

ULRIKE MEINHOF: Slušala sam toga muškarca – ne znam tko je – čudna priča. Zašto je on razgovarao s Gu druninim portretom na potjernici? Taj policajac golubljeja srca je prišao i zabranio mu razgovor s tjeralicom. Zašto nije zabranio tjericali razgovor s muškarcem? To je loš zakon! Da njemački zakon zabranjuje tjeralicama razgovor s neznancima, policajac bi mogao uhititi takvu tjeralicu i strpati je u zatvor.

Primijetila sam poslije povratka da su ovdje u Njemačkoj posvuda tikve. Herr Tikvo, kako je na odmoru, Frau Tikvo... Ne, šalila sam se, tikve ne idu na odmor. Najvažnije je da sam promijenila svoj život. Više se ne zavaravam, ne siluju me, nitko me ne siluje. To je najveća sreća, najveća. Tko je bio silovan, taj zna o čemu govorim. Sada sam u novoj stvarnosti. Ja sam druga

osoba. Ja sam (smije se) Robin Hood.

Govorim takve stvari, kao u filmovima. Govorim na pri-mjer... (opet se smije) ... reci, Gudrun...

Započinje napad na banku. Baader uključuje glazbu iz boom-boxa. Glasno.

ULRIKE MEINHOF: ... no, reci, Gudrun...

GUDRUN ENSSLIN (više na strojnicu): Ovo je pljačka!

ULRIKE MEINHOF (smije se): No, ovo je pljačka...

ANDREAS BAADER (više): Ovo je pljačka!

GUDRUN ENSSLIN (više): Ruke u vis! Licem prema zidu!

ULRIKE MEINHOF (smije se): No, ruke u vis... a sada... jer ću vam razvaliti vašu tikvu!

Smijeh.

ANDREAS BAADER (više): Ruke u vis!

GUDRUN ENSSLIN (više): Licem prema zidu! Tišina!

Baader skače na bankovni pult i cilja oružjem.

ULRIKE MEINHOF: Gudrun kaže da ćemo za sve te riječi dobiti zajedno dvjesto osamdeset pet tisuća maraka! (Smijeh.) I ja imam svoje oružje. Gudrun kaže da moramo imati oružje jer nas oni žele poubijati.

Četveronoške ulazi Policajac.

POLICAJAC: Smirite se, molim. Dobio sam jedan hitac u leđa, a lice su mi rasjekli komadići prozorskoga stakla.

ULRIKE MEINHOF: Zašto ste na sve četiri?

POLICAJAC: Jer krvarim, znate koliko to oslabljuje? Pred bankom stoji auto iz kojega je pucano u mene.

ANDREAS BAADER: To je naš automobil.

POLICAJAC: Gospodine Baader, rekao sam da se ne smije kršiti zabrana parkiranja. Morat ću vam napisati kaznu.

ANDREAS BAADER: Pišam na zabranu parkiranja.

GUDRUN ENSSLIN: A ja skupa s njim.

POLICAJAC: Vi niste doktorica Greta. Vi ste Gudrun Ensslin s tjeralice, s plakata.

ANDREAS BAADER: Kreten s golubljim srcem.

POLICAJAC: Vjerovao sam vam. Bio sam povjerljiv poli-cajac.

ANDREAS BAADER: A ja imam plave oči.

Skače dolje, podiže Policajca na koljena, puca mu u srce. Policajac pada na zemlju.

GUDRUN ENSSLIN (zagleda u rupu na Policajčevu tijelu, Baaderu): Pogodio si ga ravno u golublje srce, bejbi.

ANDREAS BAADER: Neka mu ga zamijene svinjskim, taj svinji.

ULRIKE MEINHOF (zagleda u rupu na Policajčevu tijelu): Strašna je ta rupa.

GUDRUN ENSSLIN: Dođi, Ulrike, nismo došli ovamo zuriti u rupe.

ULRIKE MEINHOF (za sebe): Imam vrućicu. Imam vrućicu i buncam. Netko je pretvorio moju bundevu u kočiju. Jurim, jurim i ispunjavam svoje snove. Moram stići do dvanaest, onda će opet biti ona Ulrike, (šapatom) silovana. Moram žuriti. (Ulrike daje sama sebi dijagnozu, ali sluša i javno mišljenje.) Jučer sam bila bolesna, ne sjećam se puno, ali svjesna sam da me je lako svrstati u likove Svetih Fanatičarki – a što to znači, moja gospodo? Da me ekstremne promjene i emocionalna nestabilnost dodiruju, možda čak zaglušuju-pridavljuju. Padam u stanja, od mističnoga do totalne sumnje – to je prvo, a i moj fanatizam se povremeno mijenja u svoju suprotnost, odnosno odsutnost vjere – to je drugo. Rezimirajući, jučer sumnja i odsutnost vjere, danas energija i optimizam, poznajete to, gospodo, zar ne? Možda ste i vi materijal za teroriste? (Savija dlanove u trubu, glasom megafona.) Rat je rat! Društvo u vrstu!

Društvo staje u vrstu: Policajac s rupom umjesto srca, Andreas, Gudrun, Čovjek-Vjeverica, Srećko.

ULRIKE MEINHOF: Prebroj se!

POLICAJAC: En.

ANDREAS BAADER: Ten.

GUDRUN ENSSLIN: Tini.

ČOVJEK-VJEVERICA: Sava.

SREĆKO: Raka.

POLICAJAC: Tini.

ANDREAS BAADER: Sava.

GUDRUN ENSSLIN: Raka.

ČOVJEK-VJEVERICA: Tika.

SREĆKO: Taka.

POLICAJAC: Bija.

ANDREAS BAADER: Bajja.

GUDRUN ENSSLIN: Bija.

ČOVJEK-VJEVERICA: Bajja.

SREĆKO: Bum!

ULRIKE MEINHOF: Palo je na vas koji ste razgovarali s portretom Gudrun Ensslin. Ozbiljni Znanstveni institut Allensbach postavlja vam ozbiljno pitanje: Što osjećate za teroriste iz RAF-a?!

SREĆKO: Simpatiju.

ULRIKE MEINHOF: Radujem se! Recite nam nešto o sebi.

SREĆKO: Ja sam svaki peti, svaki deseti Nijemac.

ULRIKE MEINHOF: Drugo ozbiljno pitanje: Bi li član RAF-a mogao kod vas provesti noć, tražeći sklonište?

SREĆKO: Da.

GUDRUN ENSSLIN: Moja krv!

ULRIKE MEINHOF (Ulrike): Još je nisi pretila.

GUDRUN ENSSLIN: Moja krv – moj sin! (Srećku.) Sine, ponosim se tobom.

ULRIKE MEINHOF (Srećku): To je vaša mama?

SREĆKO: To je moja mama.

ULRIKE MEINHOF (za sebe): Život donosi rješenja zagone-
tki kada ih i ne očekujemo. (Srećku.) Sada ste odrasli, ali čula sam da vas je Gudrun odbacila kada ste imali pola godine. Ne ljutite se što vas je mama ostavila? SREĆKO: Ne ljutim se. Ponosan sam.

GUDRUN ENSSLIN (upada u riječ): Jer tko ima takvu ma-
mu kao ja? Koja se mama bori kao ja? Bez mene on ne bi znao da političari lažu, bacaju bombe na Vijet-
nam, a ako netko kaže "ne", pucaju u njega!

SREĆKO: Da, mama.

ULRIKE MEINHOF: Sljedeće pitanje. Poznati njemački poli-
tičar na "h", odgovoran za zločine i genocid?

SREĆKO: Hitler?

ULRIKE MEINHOF: N-ne.

SREĆKO: Hikler? Hunkler? Ne?... A što je on zapravo napravio? Kakve zločine?

ULRIKE MEINHOF: Ovo je zločin. Govorila sam vam o tome kada sam prelazila nevidljivu granicu između svijeta mira i svijeta terora, kada sam skakala s prozora, kada sam promijenila svoj život. Rekla sam: "Ne dajem si pravo da živim običnim životom u ovoj zemlji obilje-
ženoj zločinom, koji svi žele čim prije zaboraviti."

ANDREAS BAADER (Ulrike): Ne mudruj tako.

ULRIKE MEINHOF (Andreasu): Obećavao si da ćeš svima ispričati bajku o Crvenoj Boji. Gdje je bajka?

POLICAJAC: Više vam ne vjerujem, gospodine! Rekli ste da

nema crijeva i nema sra...., a jučer ste rekli: "Pišam na zabranu zabrane." Pišam!

ČOVJEK-VJEVERICA: A ja bih već izišao iz društvenih redova. Kupio sam novi auto i hoću ga pokazati kolegici.

ANDREAS BAADER: Odjebite odavde! Ovdje ostaje samo RAF!

RAF načini uski krug.

Policajac se loše osjeća s rupom u prsima. Srećko se želi pohvaliti da je jednom vidio mamu Gudrun kako igra u porno filmu, ali se stidi i ostavlja to za sebe. Čovjek-Vjeverica ide na parking, a RAF priprema totalnu bajku o Crvenoj Boji.

Zrna straha

ČOVJEK-VJEVERICA: Rekao sam joj da se želim pohvaliti novim autom, ali lagao sam. To je bio još jedan pokušaj izgovaranja rečenice koja će učiniti da me zavoli. Priznao sam joj – tako između redova – da mogu otići od nje, da ne ovisim o njoj. Da žurim autu. Da se preračunala. Više je ne volim. Bio sam lukav, zar ne? Ali puno me je stajalo vjerodostojno izgovaranje rečenice: "Kupio sam novi auto i hoću ga pokazati kolegici." Sada me boli cijela čeljust i grlo mi je izderano od te rečenice. Čuje se, zar ne? Ona mene ne voli, jer voli Vijetnamce, Indokineze, Angolce, Gvatemalce, Entero-
pance, a ne mene. Žalostan sam, ha? Otići ću i reći joj: "Povlaćim rečenicu, Kupio sam novi auto i hoću ga pokazati kolegici, povući ću tu rečenicu, ona mi pali grlo.

POLICAJAC S RUPOM U PRSIMA: Ne mogu spavati. Oni su načinili krug i dogovarali se, ti teroristi iz RAF-a. Svaki peti i deseti Nijemac ih voli i hoće im dati sklonište, iako su me ubili u srce. Možda je bio u pravu taj Baader, Antičovjek s lune-blune, kada je govorio da sam svinja? Možda na tome mjesecu vide bolje s visine da sam svinja, i tko bi plakao za svinjom?!

ČOVJEK-VJEVERICA: Posijali su u nas zrno nespokoja, ha, gospodine policajče?

POLICAJAC S RUPOM U PRSIMA: Posijali u nas zrno nespo-
koja, da, gospodine Čovječe-Vjeverico.

ČOVJEK-VJEVERICA: Posijali, posijali zrno nespokoja.

POLICAJAC S RUPOM U PRSIMA: Posijali, posijali zrno nespokoja.

ČOVJEK-VJEVERICA: A gdje su ga u v a m a posijali?
POLICAJAC S RUPOM U PRSIMA: A gdje su ga u v a m a posijali?
ČOVJEK-VJEVERICA: Potražimo
POLICAJAC S RUPOM U PRSIMA: Potražimo.
Traže u sebi zrna nemira, svugdje, po džepovima, u novčanicama, ispod pojasa, u gaćama. Pronalaze.
ČOVJEK-VJEVERICA: Ja ga imam ovdje.
POLICAJAC S RUPOM U PRSIMA: A ja ovdje.
Pokazuju si pronađena zrna nemira.
POLICAJAC S RUPOM U PRSIMA (*ozbiljno zagleda zrna*): Oj, to nisu zrna.
ČOVJEK-VJEVERICA: Nisu zrna? A što su?
POLICAJAC S RUPOM U PRSIMA: Bombe.
ČOVJEK-VJEVERICA: I bombe su zrna.
POLICAJAC S RUPOM U PRSIMA: O, ne. Razumijem se u zrnje. Ovo su bombe.
ČOVJEK-VJEVERICA: Bombe – “zrna straha”. To je metafora.
POLICAJAC S RUPOM U PRSIMA: Nije metafora. Bježimo.
ČOVJEK-VJEVERICA: Što mislite, je li to gospođa Meinhof u mene posijala tu bombu?
POLICAJAC S RUPOM U PRSIMA: Nije isključeno, posve moguće, gospodine Čovječe-Vjeverico.
ČOVJEK-VJEVERICA: Zašto trebam bježati?
POLICAJAC S RUPOM U PRSIMA: Bomba će eksplodirati, poginut ćete.
ČOVJEK-VJEVERICA: Gospođa Meinhof me je pregazila, parkirajući, ali to je bilo nehotice.
POLICAJAC S RUPOM U PRSIMA: Intuicija mi govori da vas ona hoće ubiti.
ČOVJEK-VJEVERICA: Onda bježite. Ja joj moram nešto reći.
Policajac sluša intuiciju. Bomba eksplodira.
Čovjek-Vjeverica se nakašlje jednom. Nakašlje se drugi put. Nešto ispada i padne mu u grlo.
ULRIKE MEINHOF (*Čovjeku-Vjeverici*): Kako moja zrna straha?
ČOVJEK-VJEVERICA (*hriplje*): Kupio sam... novi...
ULRIKE MEINHOF: Zašto tako hripljete?
ČOVJEK-VJEVERICA (*hriplje*): ... auto...
POLICAJAC S RUPOM U PRSIMA: Hriplje jer mu je komadić prozorskoga stakla izrezao grlo. Od te vaše bombe.

ULRIKE MEINHOF (*podigne drugi komadić stakla*): Poznajem to staklo! Ono je iz prozora s kojega sam skočila da bih se borila.
ČOVJEK-VJEVERICA (*hriplje*): ... i hoću ga...
POLICAJAC S RUPOM U PRSIMA: To je staklo iz prozora u koji je uletio zrakoplov. Vi ste, gospodo, otvorili taj prozor i potom je kroz njega uletio zrakoplov. Tako je on rekao. (*Čovjeku-Vjeverici*.) Tako ste rekli?
ČOVJEK-VJEVERICA (*hriplje*): ... po... pokazati kolegi...
ULRIKE MEINHOF: Ne znam što hoće reći.
POLICAJAC S RUPOM U PRSIMA: Povlači rečenicu da hoće kolegi pokazati auto. Slagao je jer vas voli.
ULRIKE MEINHOF: Ne želim to slušati.
POLICAJAC S RUPOM U PRSIMA: Onda ću promijeniti temu. Pitat ću za to staklo koje mu je izrezalo grlo. Niste savjetovali svojim kolegama da nekamo ulete zrakoplovom kroz prozor? Jeste li imali takvu ideju?
ULRIKE MEINHOF (*razmišlja*): Možda... Stalno mislim, izmišljam, čak i kada to ne želim.
ČOVJEK-VJEVERICA (*hriplje*): ... Volim.
Umire.
ULRIKE MEINHOF (*za sebe*): Neću se zbog njega uznemiravati, jer sutra je Uskrs.
Tražimo Europu, gradimo Novu Njemačku
ANDREAS BAADER (*kopa po korpama s neidentificiranim ljudskim ostacima*): Što je ovo trebalo biti? Jetra? Srce? Dlanovi?
GUDRUN ENSSLIN: Zakopajmo sve, bejbi, koja razlika.
ANDREAS BAADER: Ne, nije svejedno. Posadiš u zemlju neku bezvezariju i drek ti izraste.
ULRIKE MEINHOF (*Andreasu*): Reci glasno da ne znaš što. Da me moraš moliti za pomoć. Da su intelektualci vrlo potrebni.
ANDREAS BAADER (*nesigurno prekapajući među rukama i nogama – ne svojim*): Sjetit ću se.
ULRIKE MEINHOF: Želim ti uspjeha... Nemaš ni maturu.
GUDRUN ENSSLIN: Hoće li te ona još dugo vrijeđati, bejbi?
ANDREAS BAADER (*Ulrike*): Pričaj, jer počinje smrdjeti iz tih košara.
ULRIKE MEINHOF (*sugerira*): Intelektualci su potrebni.
ANDREAS BAADER: Jesu, govno, potrebni.

ULRIKE MEINHOF: Okej. (*Počinje*.) Kadmos je lutao već duge godine, ali nije nailazio na trag Europe.
ANDREAS BAADER: Kraće.
ULRIKE MEINHOF: Prostak.
GUDRUN ENSSLIN: Pazi, pićko.
ULRIKE MEINHOF: Kadmos se upustio u boj sa zmajem i zadao mu smrtni udarac. Boginja mu je zapovjedila da zmaju slomi kljove i zasije ih u zemlju.
ANDREAS BAADER: Zube, govno, no zube!
ULRIKE MEINHOF: Kadmos je tako učinio i iz zemlje su izrasli naoružani viteзови, koji su se smjesta bacili jedni na druge, ranjavajući se i ubijajući u bratoubilačkom boju. Zemlja je pohlepno pila njihovu krv. Pet ih je ostalo i sagradilo grad Tebu na zemlji zatrovanoj krvlju.
ANDREAS BAADER: Hvatajte se, djevojke, za zube! Zemlja čeka.
Čupaju si zube s neočekivanom vještinom, siju ih u zemlju da bi nastao novi grad-država, Nova Njemačka. Siju zube, ubacuju ih u svježu zemlju. Gledaju, čekaju.
Policajac se pomalja iz zemlje.
POLICAJAC: Dvjesto tisuća maraka bjanko dokumenti sa žigovima iz Gradske vijećnice Langgoensera dvjesto osamdeset pet tisuća maraka trinaest žrtava jedan poginuli bomba sjedište policije u Augsburgu policijski ured u Münchenu materijalna šteta sučeva žena sedamnaest ranjenih dvije bombe troje ubijenih sedmero ranjenih glavni stožer američke vojske u Heidelbergu komando Petra Schellman komando Thomas Weisbecker komando drugoga lipnja komando petnaestoga srpnja.
ANDREAS BAADER: Što ti brbljaš, svinjska njuško?
POLICAJAC: Pozdravljam, gospodine Baader – drage gospode – tu je sjetva, a tu je i žetva. Skupa ćemo je svetkovati.
Kuća za žetvene svečanosti izgrađena je na krumpirištu u Stammheimu za petnaest milijuna maraka. Bila je to najbolje čuvana kuća za žetvene svečanosti u Europi, koju je nekoć davno tako tražio Kadmos.
Policajac ozračuje Ulrike rengenom
ULRIKE MEINHOF: Ne, nije sve bilo drugačije. Policajac nije izrastao iz zemlje krvlju zatrovane. Svakoga od

nas uhvatili su zasebno. Baadera u Frankfurtu, televizijska je to prikazala. Gudrun u Hamburgu dok je kupovala krpice. A mene će uhvatiti začas.
Zvano.
ULRIKE MEINHOF: Tko je? – govorim, ništa ne sumnjajuć.
POLICAJAC: Otvarajte!
ULRIKE MEINHOF: Moram, dakle, otvoriti. (*Otvora. Policajcu.*) To ste vi, gospodine policajče. Gdje je vaša rupa, usadili su vam novo srce?
POLICAJAC: Samo mi je izraslo, gospodo, svugdje toliko krvi, žlundre u zraku, zrak težak kao u klaonici svinja. Najbolje gnojivo za rast srca tvrtke RAF.
ULRIKE MEINHOF: To je sjajno, sada vam je bolje. A što ćete učiniti sa mnom?
POLICAJAC: Odmah ću vam reći i demonstrirati. Imam za vas i pozdrave od Čovjeka-Vjeverice. Pošao je pokazati kolegi svoj novi auto. Vaša bomba je eksplodirala i raspao se na komadiće: glava na jednu stranu, noge na drugu... Glava je gledala u auto, a noge su visjele na drvetu. Smiješno, ha?
ULRIKE MEINHOF: Nema nevinih građana.
POLICAJAC: Prenijet ću to njegovoj glavi.
ULRIKE MEINHOF: Sada nas se o n i stvarno boje. I vi, zar ne?
POLICAJAC: Imam novo srce. Zahvaljujući vama, ja sam novi čovjek.
ULRIKE MEINHOF: Ali, jesmo li dosegнули cilj? Bojite li se?
POLICAJAC: Već govorim i već pokazujem. To će biti predstava. (*Klanja se.*) Vi govorite: guske, guske, čega se bojite?
ULRIKE MEINHOF: To je glupo, prestanite.
Policajac ju uživajući i poletno udara u lice.
POLICAJAC: Guske, guske, čega se bojite?
ULRIKE MEINHOF (*na koljenima*): Tada sam shvatila da sam već doista uhvaćena. Počela sam plakati. Bio je to tako dobar policajac. Hranio se sjemenjem za ptice.
Policajac je raspali po licu uživajući i poletno.
POLICAJAC: Guske, guske, čega se bojite?
ULRIKE MEINHOF (*ležeći*): Strašnog vuka.
Policajac je raspali po licu uživajući i poletno.
POLICAJAC: Krivi odgovor.

ULRIKE MEINHOF: Bojim vas se.

POLICAJAC: Pametna djevojčica. Pametne djevojčice naj-bolje potežu. (*Raspali je po licu uživajući i poletno.*) Klekni. Ne miči se.

ULRIKE MEINHOF: Ne smijete.

POLICAJAC: Slikat ću te rengenom. Je li te itko ikad slikao rengenom?

ULRIKE MEINHOF: Ne smijete.

POLICAJAC: Naskroz ću te prosvijetliti.

ULRIKE MEINHOF: Ne smijete. Ne smijete. Ne smijete.

POLICAJAC: Dobro. Dobro. Dobro.

ULRIKE MEINHOF: Moja glava više nije moja, moja usta više nisu moja, moje tijelo više nije moje.

POLICAJAC: Ne želim te, ti bolesni mozgu, ti bolesni mozgu, ti bolesni mozgu, prosvijetlio sam te rengenom, kako je valjalo, prosvijetlio sam te rengenom, htjela ti ili ne htjela, sama si tražila, sama si to zasluži-la, ja sada odmjeravam kaznu, zatvorit ću te u kuti-ju, umoriti glađu, nahraniti, umoriti glađu... Smiješno, ha?

Rengen je pokazao prisutnost metalne kopče koja je Ulrike Meinhof stavljena tijekom operacije mozga nekoliko godina prije. Bio je to najbolji dokaz da je Ulrike Meinhof upravo Ulrike Meinhof.

Tiha osveta krumpira

Broj 1, 2 i 3 sjede s papirnatim vrećicama na glavama. Posjeli su ih. Sjede sada iako bi možda voljeli hodati, raz-gledavati zemnu travicu, ulične svjetiljke na kojima sjede klasificirani u Zemljinim atlasima golubovi. Možda bi radi-je slušali, hvatali uhom zvuke Heimata: škripu vrata u Deutsche Banku, pucnjeve na prosvjednike, njemačku marku koja se kotrlja po stolu u ugodnoj kavani.

Policajac je toga svjestan, ali ne dopušta im ustati, hodati ili slušati. Ima s njima drukčije planove.

U pozadini se čuje pjev kanibala iz zaljeva Kealakekua, koji su pojeli Cooka.

POLICAJAC: Gospodo, dobro došli u Stammheim. Naš zatvor je koštao petnaest milijuna maraka. Savršeno je opremljen da vam osigura sve što je potrebno da do-životno provedete život na koji ste osuđeni. Obavješ-tavam vas da zatvor u Stammheimu stoji usred polja krumpira. Ako hoćete da vam netko pomogne, zovite

u pomoć krumpire, smiješno, ha?

BROJ 1: Pljujem na tebe, ti svinjo!

BROJ 2: Pljujem na tebe, ti svinjo!

BROJ 3: Pljujem na tebe, ti svinjo!

ULRIKE MEINHOF: Jesam svinja, jesam svinja! (*Miješa nekakvu hranu u metalnoj zdjelici, prilazi Broju 1. Daje mu žlicom određenu količinu jela.*) Ham, ham.

Broj 1 odvrća glavu.

POLICAJAC (*ponavlja*): Ham, ham.

Broj 1 odvrća glavu. Policajac ga hvata za glavu i prisiljava na gutanje. Pokazuje se da je Broj 1, kao i ostali Brojevi, povezan sa stolicom uz pomoć kožnatih pojaseva dobre kvalitete.

POLICAJAC: Kako je prijalo?

Broj 1 pljuje.

POLICAJAC: Valjda nije prijalo. (*Prilazi Broju 2. Daje mu žli-com određenu količinu jela.*)

Broj 2 pasivno jede.

POLICAJAC: Kako je prijalo?

BROJ 2: Ništa ne osjećam, ništa ne osjećam, ništa ne osjećam.

POLICAJAC: No, i kako tu ocijeniti zaslužuje li kuhinja u Stammheimu medalju ili ne... (*Prilazi Broju 3. Daje mu žlicom određenu količinu jela.*) I kako?

BROJ 3: (*Pojede.*) Dobro, to želiš čuti, svinjska njuško? Ukusno!

POLICAJAC: Bravo! Bravo! I tko je pobijedio u našem gurmanskom testu? (*Strgne vrećicu, otkriva Baadera.*) Gospodin Baader, gospodin s Mjeseca, prijalo mu je naše jelo u Stammheimu, posebno jelo, sjajno! A što je to bilo? Pozor: tadam-tadam!... Mljeveni satnik Clyde Bonner iz Američke vojske u Heidelbergu! Da, gospodine Baader, pojeli ste Bonnera, on je taj koji je bombardirao Vijetnam i pojeli ste ga za kaznu, za k a z n u, bravo, i prijalo vam je, pobijedili ste na mom natječaju, za nagradu ćete dobiti cijeloga satnika Bonnera!

ANDREAS BAADER: Ne vjerujem ti, svinjo.

POLICAJAC: Zar bih ja lagao?! Digli ste u zrak Bonnera vlastitim bombom! Da! Niste ga voljeli! Digli ste ga u zrak za kaznu, toga Bonnera, vi ste to učinili, vi! (*Izvlači sirovu Bonnerovu nogu.*)

POLICAJAC: A što sam ja učinio? (*Mašući nogom.*) Bonnerovu nogu ostavio sam za pečenje, a od ostatka, od prsa, napravio sam rebarca – na roštilju, od pluća i srca paštetu, bubrege sam pirjao s bosiljkom, jetra pržio na luku, od vrata pečenu vratinu sa zelenim paprom, mozak ispoahao, jezik – naravno u vrhnju, oči, žile i mast sam preradio u hrenovke, i više se ne sjećam što još, to jest još crijeva, Bonnerova crijeva će biti na ljuto...

ANDREAS BAADER: Mir, mir, mir. Proglašavam štrajk glađu.

POLICAJAC: Žderi! Rekao sam ti da ždereš Bonnera! Žderi!

To je tvoj politički neprijatelj!

Jako je ljutit. Naradio se da bi ukusno spravio Bonnera – to je prvo, a kao drugo ne voli ako se jelo baca. Uzima zdjelu s Bonnerom i gura Baaderu glavu u tu zdjelu. Razumijemo ga. Ako je car Bokassa jeo svoje političke protivnike, zašto to ne može taj Baader?

U međuvremenu Gudrun i Ulrike mašu glavama u vrećicama i zovu u pomoć. Krumpiri ih čuju, ali ne reagiraju. Krumpiri imaju svoje račune s ljudima i sada se osvećuju, tih i sa zadovoljstvom.

Napokon Srećko

Gudrun Ensslin je sama u ćeliji. Ćelije su u Stammheimu, dakle ništa čudno. Tako jako ne bi željela biti sama. Noć je.

SREĆKO: Stisni se uz mene.

GUDRUN ENSSLIN: Mračno je, ništa ne vidim, kakva noć.

SREĆKO: Stisni se uz mene.

GUDRUN ENSSLIN: Čeznem za tobom, bejbi. Sanjam da razgovaram s tobom.

SREĆKO: I ja čeznem za tobom.

GUDRUN ENSSLIN: Voliš me?

SREĆKO: Ne možeš ni zamisliti koliko.

GUDRUN ENSSLIN: Voli me, bejbi.

SREĆKO: Volim te.

GUDRUN ENSSLIN: Kako dobro.

SREĆKO: Osjećaš me dobro?

GUDRUN ENSSLIN: O, da.

SREĆKO: Osjećaš me u sebi?

GUDRUN ENSSLIN: O, da, bejbi, da.

SREĆKO: Osjećaš me jako?

GUDRUN ENSSLIN: Jako, bejbi, da.

SREĆKO: Osjećaš u sebi moj kurac?

GUDRUN ENSSLIN: Ne govori tako, bejbi.

SREĆKO: Bio je malen, a sada je velik. Osjećaš ga?

GUDRUN ENSSLIN: Prestani.

SREĆKO: Bio je tako mali, vrlo mali, kada si ga posljednji put vidjela. Osjećaš ga? Imao je samo pola godine. Osjećaš ga, mama? Osjećaš ga?

GUDRUN ENSSLIN: Život nije dobar.

SREĆKO: U tebi sam, mama, osjećaš ga? Uvijek sam htio biti u tebi, htio sam se tamo vratiti, ući u tebe, vratiti se u tvoj trbuh, shvaćaš to, mama? Tamo sam, mama, idem tamo, mama, mama, voli me.

Zadnja smrt Čovjeka-Vjeverice

Čovjek-Vjeverica i Ulrike sjede skupa u ćeliji i pletu konopac.

ULRIKE MEINHOF (*pletući konopac od poderanog ručnika*): Zajednički rad odmah ide drugačije. (*Stanka.*) Zašto šutite?

ČOVJEK-VJEVERICA (*pletući konopac skupa s njom*): Prestao sam vjerovati da ću napokon izreći rečenicu koja će vas ponukati da me zavolite. (*Stanka.*) Jadan sam, zar ne?

ULRIKE MEINHOF (*toplo*): Malo.

ČOVJEK-VJEVERICA: Možemo šutjeti, pletiti taj konopac. Tako je ugodnije. (*Stanka.*) A sjećate li se kako ste me prvi put pregazili?

ULRIKE MEINHOF (*smiješi se*): Da. Uopće vas tada nisam slušala.

ČOVJEK-VJEVERICA (*smiješi se*): To je istina. A ja sam bio strašno ljubomoran. Što slušate druge, a mene ne.

ULRIKE MEINHOF: Ali kasnije sam već s vama malo razgovarala.

ČOVJEK-VJEVERICA: Fakult.

ULRIKE MEINHOF: Davno je to bilo. Stoljećima prije.

ČOVJEK-VJEVERICA: A kako me je Gudrun Ensslin ustrijelila, i toga se sjećate?

ULRIKE MEINHOF: Pa jasno.

ČOVJEK-VJEVERICA: Koliko smo toga preživjeli zajedno. Ali i tako me niste zavoljeli.

ULRIKE MEINHOF: Vaše htijenje je još premalo.

ČOVJEK-VJEVERICA: Točno, točno.

ULRIKE MEINHOF: Hoćete li mi pomoći da se objesim?

ČOVJEK-VJEVERICA: Hoću. Ali zašto to želite učiniti?

ULRIKE MEINHOF: Kakvo to ima značenje?

ČOVJEK-VJEVERICA: Svi su radoznali. A ako je riječ o meni osobno, ja vas volim.

ULRIKE MEINHOF: To je vaš problem. (*Stanka.*) Recimo da sam potratila život. Hoćete li mi pomoći da se objesim? Jer ako nećete, molim vas da izađete. Uostalom, možete gledati.

ČOVJEK-VJEVERICA (*gorljivo*): Objesit ću se umjesto vas! Izvolite!

ULRIKE MEINHOF: Zašto? Ja ne želim živjeti.

ČOVJEK-VJEVERICA: Evo plana: objesit ću se umjesto vas.

Uzet ćete taj konopac i nastaviti ga plesti. Mora biti dug za stotinu katova. Kada ga ispletete, Bog će vam poslati krila. Već je jednom poslao! Izletjet ćete kroz ovaj prozor i poletjeti dajući taj konopac ljudima kojima je zrakoplov uletio kroz prozor. To je superplan!

ULRIKE MEINHOF: Imat ću krila kao anđeo? Otkuda znate?

ČOVJEK-VJEVERICA: Znam i gotovo. Samo morate isplesti taj konopac! Izvolite!

ULRIKE MEINHOF: Zbilja se hoćete objesiti umjesto mene?

ČOVJEK-VJEVERICA: Umjesto vas. Iz ljubavi.

ULRIKE MEINHOF: A o što ćete se objesiti?

ČOVJEK-VJEVERICA: O kravatu. Uvježbao sam. Kako? Molim! Zadnji put?!

ULRIKE MEINHOF: A ja ću biti Božji anđeo. To je lijepo.

ČOVJEK-VJEVERICA: Samo mi morate povjerovati. Umrijet ću za vas iz ljubavi.

ULRIKE MEINHOF: Dobro. Umri.

Čovjek-Vjeverica se vješa.

Ulrike promatra.

Čovjek-Vjeverica se njiše.

Ulrike prestaje upletati konopac. Njiše se kao i on.

Zajedno se njišu. Napokon nešto čine zajedno. To je već nešto.

Veliki bum

Ulrike Meinhof, Andreas Baader i Gudrun Ensslin imaju na glavama papirnate vrećice sa svojim likovima.

ULRIKE MEINHOF: Ja sam Ulrike Meinhof!

ANDREAS BAADER: Ja sam Andreas Baader!

GUDRUN ENSSLIN: Ja sam Gudrun Ensslin!

ULRIKE MEINHOF: Pljujem na vas, vi svinje!

ANDREAS BAADER: Pljujem na vas, vi svinje!

GUDRUN ENSSLIN: Pljujem na vas, vi svinje!

ULRIKE MEINHOF: Živjet ćemo vječno, iako ćemo umrijeti!

ANDREAS BAADER: Živjet ćemo vječno, iako ćemo umrijeti!

GUDRUN ENSSLIN: Živjet ćemo vječno, iako ćemo umrijeti!

Skidaju s glava svoje vrećice i prave njima veliki bum.

Bum. Bum. Bum.

Tišina.

Sada kese zube svima, ta njihova svježa trupla.

Ulazi Policajac s Bonnerovom nogom.

POLICAJAC (s *mikrofonom*): Gospodo, gospodo, objavljujem: sve je dobro što se dobro svršilo! (*Prilazi mikrofonom ovom i onom.*) Iстина? Zli su umrli. Dobro? Iстина? Dobro? Iстина? (*Promatra iscrerena trupla.*) No i... u ovoj situaciji... tu Bonnerovu nogu pojest ću sam.

Žalobna glazba, prikladna za ples i kotlet, a osobito za pečenu nogu.

Preveo s poljskoga Mladen Martić

Prevedeno iz časopisa Dialog 5, Varšava, svibanj 2007.

KLOPKA RAZUMA

RAZGOVOR S MAŁGORZATOM SIKORSKOM-MISZCZUK

Jeste li bili dobro dijete?

Ne. Iako sam prihvaćala roditeljski autoritet, ipak sam imala zamisli koje su prekoračivale pravila dobrog ponašanja. Roditelji su puno stajale moje ekspedicije s planinarskom sjekiricom na pustopoljine gdje sam htjela uloviti fazana, nisu podupirali osluškivanje dolazi li vlak uhom oslonjenim na tračnice, a također ni potpaljivanje strništa (ni ja to sada ne podupirem), zaustavili su me kada sam se u dobi od oko pet godina sama zaputila u šljunčaru. Objašnjavala sam im tada uvrjeđena da se ne idem utopiti, nego okupati. Na sreću, roditelji su puno radili pa sam odrastala u komforu koji mi je osiguravao ključ obješen oko vrata, u punoj slobodi dvorišnih bandi.

Pitala sam to jer me zanima zašto ste odlučili napisati komad za natječaj "Ulrike". Lik Ulrike Meinhof ascirana na pobunu protiv zatečenoga svijeta koja je rezultirala pokušajem izvođenja revolucije.

Imam dojam da je Ulrike kao dijete mogla biti jako dobra djevojčica. A kada je riječ o natječaju, upitala bih kako je moguće n e s u d j e l o v a t i na njemu. Lik Ulrike fokusira proklete probleme koje živi, već sada, i dvadeset i prvo stoljeće. To je prvo. Mislim o posljedicama Drugoga svjetskoga rata, o tome kako je preobrazio ljudsku svijest,

o pitanju koje si postavlja svaki pisac – kako stvarati nakon holokausta, kakav je Bog poslije holokausta, o golemosti zla koje je pokrenuo, s kojim se svaki naraštaj mora suočiti. Kako živjeti na tome svijetu, imajući za vratom upravo ovakvo iskustvo, zajedničko cijelome čovječanstvu. Kao drugo, baveći se Ulrikom dodirujemo problem odgovornosti intelektualaca za ono u što ulaze u svojim životima, što podupiru, čemu se ne suprotstavljaju. Nazivam to klopkom razuma. Činjenica da smo intelektualci neumitno izaziva naše upadanje u tu klopku i prisila da se suočimo sa zlom. Takva je bila sudbina Ulrike Meinhof i, recimo, Sartrea.

Učinci njezina djelovanja su grozni.

Stoga treba postaviti pitanje o metodi popravljanja svijeta, o idealima koji se pretvaraju u svoju suprotnost, o manipulaciji koja prati pridobivanje pristaša koji dijele određenu viziju svijeta. Nema razlike između manipulacije izvršene nad mladim ljudima pod geslom borbe za novu, bolju Njemačku i onoga što se događalo '81 ili '82 u Iranu, kada je trajao rat s Irakom i kada se manipuliralo sviješću djece, počevši od njihove edukacije u taborima, od klanja pasa, dakle od vježbanja nasilja. S tim problemom, ponovimo – manipuliranja sviješću mladih, otvorenih ljudi, uvijek ćemo se boriti. I ne znam kako se uspje-